

2016-06-07

Finansdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över förslag till Återvinning ur nedlagda avfallsanläggningar,
Dnr Fi2016/00774**

Ragn-Sells AB, i det följande benämnt "Ragn-Sells", har fått möjlighet att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets regeringsuppdrag Återvinning ur nedlagda avfallsanläggningar.

Sammanfattning av våra synpunkter

- Vi anser att utredningens slutsats är felaktig. Idag finns det tillräckliga skäl för staten att generellt gynna deponiåtervinning ur nedlagda avfallsanläggningar utifrån miljö-, klimat- och resurseffektivitetsperspektiv.
- Vi anser att Naturvårdsverket har missat en viktig poäng med att det idag inte längre bara handlar om att hantera avfallet miljösäkert. Det handlar också om att skapa möjligheter för cirkulära kretslopp och cirkulär ekonomi. Vidare stimulerar förslagen inte uppfyllandet av miljömålen Begränsad klimatpåverkan, Giffri Miljö och God bebyggd miljö, snarare tvärtom. Att underlätta förutsättningarna för deponiåtervinning skulle vara ett sätt att verka för resurshushållning.
- I rapporten utreds hur en befrielse från deponiskatt (avfallsskatt) förhåller sig till EU statsstödsregler. Utredningens slutsats är att det inte är möjligt att införa en sådan skattebefrielse till följd av statsstödsreglerna. Vi menar att detta är en felaktig slutsats, som beror på grundläggande missuppfattningar av statsstödsreglernas innehåll och syfte, och skälen för detta beskrivs närmare nedan.
- Vidare anser vi att regeringen snarast bör se över vilka konsekvenser deponiskatten har för dagens återvinningsbransch. En mer omfattande lagändring är sannolikt nödvändig och borde belysas i ett nytt utredningsuppdrag.

Generellt

Vi måste alla tillsammans hushålla med jordens resurser, samtidigt som arbetet omfattar även återvinning, avgiftning och säker deponering. I ett cirkulärt samhälle måste våra resurser tas tillvara på ett optimalt sätt och materialåtervinningens villkor måste vara minst likställda med utvinning av jungfruligt material. Naturvårdsverket har inte i tillräckligt hög grad beaktat möjligheten att låta deponiåtervinning bli en del av uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Giffri miljö och God bebyggd miljö. Miljönyttan med återvinning anser vi måste beaktas i den sammanvägda bedömningen. Vi vill särskilt påpeka att den deponering som sker av avfall från utvinning av jungfruliga fyndigheter från jordskorpan inte omfattas av deponiskatt.

Ett tydligt exempel på att återvinning ur avfall nu på allvar vill, och kan, konkurrera med utvinning ur jordskorpan är Ragn-Sells ny teknik Ash2Phos™ och Ash2Salt™, där fyndigheter kan utvinnas och bearbetas till råvaror ur avfall som deponerats. Likvärdig beskattning av avfall som deponeras är en förutsättning för att dessa nya tekniker inte ska missgynnas.

Statsstöd

I rapporten utreds hur en befrielse från avfallsskatt förhåller sig till EU statsstödsregler. Utredningens slutsats är att det inte är möjligt att införa en sådan skattebefrielse till följd av statsstödsreglerna tillsammans med LSA konstruktion med utgångspunkt från nettodeponimetoden, att det inte är möjligt att införa en befrielse från avfallsskatt på restavfall från deponiåtervinning när sådant avfall återdeponeras. Vi menar att detta är en felaktig slutsats, som beror på grundläggande missuppfattningar av statsstödsreglernas innehåll och syfte, och skälen för detta beskrivs närmare nedan.

Det finns starka skäl att ifrågasätta utredningens slutsats beträffande klassificeringen av en skattebefrielse som "statligt stöd". Det är riktigt att undantag från, eller lättnader i, skattskyldighet kan utgöra statligt stöd i vissa fall. I detta fall så innebär dock ett undantag från skatt på återvinning från deponier att man får likvärdiga villkor som vid utvinning ur jordskorpan, vilket vi ser som positivt ur ett resurs- och miljöperspektiv.

Om man ändå gör bedömning att det kan utgöra statsstöd, så anser vi ändå att det finns miljömässiga skäl att bevilja ett sådant stöd, och det finns möjlighet att göra så genom gruppundantagsförordningen eller genom en ansökan till EU kommissionen om undantag. Vi ser det som mycket sannolikt att godkännande kommer att erhållas för en sådan åtgärd, antingen beroende på att ändringen inte anses utgöra statligt stöd eller för att "stödet" bedöms vara förenligt med den inre marknaden.

Konsekvens med förslaget; Miljömålet Begränsad klimatpåverkan, Giffri Miljö och God bebyggd miljö

Det finns ca 6000 gamla deponier varav många utgör en risk för hälsa och miljö. Näst intill samtliga av dessa avslutades innan deponiskatt infördes. Detta innebär att de skattepengar som ev. kan fås tillbaka är marginella med de ändringar som Naturvårdsverket föreslår.

I rapporten anges att det råder osäkerhet hur stor den potentiella miljövinsten är vid deponiåtervinning ur nedlagda avfallsanläggningar. Dock är det viktigt att notera att för en kommersiell verksamhet är det verksamhetsutövaren som står för den ekonomiska risken och som har ansvar för att bedöma om tillräckligt underlag finns för beslut.

Genom att fyndigheterna i våra deponier är samlade inom ett avgränsat område och med stor volym kan storskaligheten vara en förutsättning för kretslopp genom deponiåtervinning. Skatt på återdeponering i gamla nedlagda deponier innebär att fyndigheter går förlorade eftersom de ekonomiska förutsättningarna missgynnar resurshushållningen. Den svenska skatten på deponerat avfall har ju det uttalade syftet att minska mängden deponerat avfall, vilket i sig deponiåtervinning medverkar till, men Naturvårdsverkets förslag motverkar.

Deponiskatten kan medföra framtida miljörisker

Om däremot deponiskatten tas bort helt skulle likvärdiga förutsättningar inom detta område skapas för både uttag från jordskorpan som från deponier och ur ett konkurrenshänseende.

I stället för den säkra deponering som Naturvårdsverket själva anser krävs för restavfallet (Sid 25, kap 3.3), ser vi att det finns en risk att deponiskatten styr mot att avfallet istället används i olika konstruktioner ute i samhället, för att undvika skatten.

Utredningen handlar om återvinning ur nedlagda deponier men vi ser att även att återvinning av avfall som deponerats i aktiva deponier måste stimuleras, exempelvis återvinning av metaller, fosfor, och kalium. Vi måste sträva efter system där återvinningen uppmuntras när det gäller askor efter förbränning, brännbara och organiska avfall eller slam från biogasproduktion.

Ytterligare fördelar med återvinning från deponier är att metangasutsläpp kan minskas genom biogasproduktion av organiskt material, samt att markytor kan frigöras för industriverksamhet så grönområden kan bevaras i större grad. På så sätt kommer våra svenska miljömål att verkligen vara styrande i Sveriges miljöpolitik.

För Ragn-Sells AB

Pär Larshans
Hållbarhetschef

Martin Tengsved
Produktchef Behandling & Deponi,
Marksanering